

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Barabás Gábor pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve(tartózkodási helye) felperesnek, ... alezredes által képviselt Országos Rendőr-főkapitányság (1139 Budapest, Teve u. 4-6.) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007. november 5. napján meghozott, 26.P.20.305/2007/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. és 18/F/1. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy az elsőfokú ítélet jogsértést megállapító rendelkezését elégtételadásként tegye közzé a ... időszaki lap következő számában.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes részére kirendelt pártfogó ügyvéd ügyvédi munkadíját 6.000 (hatezer) forint + 1.200 (ezerkettőszáz) forint áfa összegben, összesen 7.200 (hétézer-kettőszáz) forintban állapítja meg, amely költséget a felperes személyes költségmentessége folytán a Magyar Állam viseli. A le nem rótt 300.000 (háromszázezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a becsület és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait a „...” ... magazin ... napján megjelent számának „...” című cikkében írtakkal. Kérte továbbá az alperest elégtételadásra és 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte elsősorban arra hivatkozással, hogy a felperes perindítását sajtó-helyreigazítási eljárásnak kellett volna megelőznie. Utalt arra is, hogy a felperes a cikk alapján nem ismerhető fel, valamint rámutatott, hogy a felperes

megítélését nem a cikkben foglaltak befolyásolták, hanem az általa elkövetett emberölés büntette.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait azzal, hogy az általa kiadott „...” című időszaki lap ... évi ... számának „...” című cikkében valótlanul azt híresztelte, hogy a felperes a terhére rótt bűncselekmény elkövetését követően a sértettel, annak halála után közösült és gyógyszerek szájba tömésével az öngyilkosság látszatát akarta kelteni. Az alperes megsértette továbbá a felperes személyiségi jogát azzal, hogy valótlanul azt állította, hogy a felperes korábban már másfél évtizedet töltött büntetés végrehajtási intézetben. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy a le nem rótt 300.000 forint kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

Indokolásában ismertette a Ptk. 75. § (1) bekezdését, 76. és Ptk. 78. §-ait, majd az alperes védekezésére figyelemmel utalt arra, hogy a hatályos jogszabályok nem írnak elő olyan kötelezettséget, hogy elsődlegesen sajtó-helyreigazítási eljárás során kell a személyiségi jogi igényt érvényesíteni, ha sajtó útján történt a jogsértés.

A Pp. 4. § (2) bekezdésére hivatkozással rögzítette, hogy a büntetőbíróság ítéletének jogereje köti a polgári bíróságot is, ezért érdemben nem vizsgálta a felperes azon hivatkozását, hogy a bűncselekményt nem ő követette el.

Megállapította, hogy nevének kezdőbetűje és keresztnevének közlése, valamint a helyszín pontos megnevezése és fényképeken való bemutatása folytán a felperes a rokonság, a közvetlen környezet és a környék lakói számára egyértelműen azonosítható volt. Rögzítette, hogy a felperest az emberölés elkövetését megelőzően négy alkalommal, összesen 17 hónapi börtönbüntetésre ítélték, amelyből ténylegesen 9 hónapot töltött büntetés-végrehajtási intézetben, ezért az újságban közölt 15 éves büntetés alapvetően azt a látszatot kelti, hogy a felperes igen súlyos bűncselekmények vagy igen magas számú elkövetés miatt kapott büntetést. Rámutatott, hogy a halottal való közösülésre és a halott szájába való gyógyszer-tömésre vonatkozó, felperes által sérelmezett kijelentések vizsgálata során - mivel ezen cselekmények a vád tárgyát nem képezhették - az orvosi szakvéleményre, valamint a halottszemle és a sértett boncolása során rögzített adatokra támaszkodhatott. Ezek alapján megállapította, hogy a sértett szájüregében, gégéjében, beleiben, gyomrában gyógyszermaradványokat nem találtak, valamint a szájüreg és a garat sem volt sérült, ezért arra következtetett, hogy a felperes nem tömött a sértett szájába gyógyszereket. Mivel az orvosi vizsgálat a nemi szerveken sem talált sérülést, illetve a nyomozás során spermamaradványokat nem leltek fel, a nemleges tények alapján arra a további következtetésre jutott, hogy a felperes a halál beálltát követően nem közösült az elhunytal.

Mindezek alapján megállapította, hogy az alperesi lap mindhárom sérelmezett közléssel kapcsolatban valótlanul közölt, ezen valótlan tényközlések pedig tartalmuknál és súlyuknál fogva nyilvánvalóan sértőek és együttesen alkalmasak voltak arra, hogy a felperes megítélését hátrányosan befolyásolják. Kifejtette, hogy a felperes megítélésén - annak ellenére, hogy elkövette a terhére rótt emberölés büntettét - még tovább ronthatott annak valótlan híresztelése, hogy huzamos időt töltött börtönben,

halottgyalázást követett el, illetve öngyilkosságnak kívánta beállítani a történeteket. Utalt arra, hogy a nekrofilát kirívóan erkölcstelen és beteges cselekménynek ítéli a társadalom, továbbá egy indulati alapon, ittasan elkövetett bűncselekményhez képest azt is külön értékeli, ha az elkövető öngyilkosságnak tünteti fel sértett halálát. A másfél évtizedes börtönviseltség pedig azt a vélekedést kelti az olvasóban, hogy a felperes az emberöléshez hasonló, kirívó súlyú bűncselekményeket követett el. Hangsúlyozta, hogy a három közlés együttes megjelentetése eltérő értékítéletet szült, mint önmagában az emberölésről való beszámoló, ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a.) pontja alapján mind a becsület, mind a jóhírnév vonatkozásában megállapította a híresztelés útján történt jogsértést.

Az elégtételadásra és a nem vagyoni kártérítésre irányuló kereseti kérelmeket nem találta alaposnak, mivel a felperesi oldalon - figyelemmel arra, hogy az emberölés az általános közfelfogás szerint és a büntetőjog rendszerében is kirívóan elítélendő cselekmény - olyan jelentős jogsértés volt tapasztalható, amely az elégtételadást szükségtelenné tette, a nem vagyoni kártérítés alkalmazását pedig kizárta. Kifejtette, hogy a felperes megítélése az elkövetett bűncselekmény miatt már amúgy is olyan negatív, amihez képest a sérelmezett közlések pénzben ki nem fejezhető, elenyésző eltérést jelentenek. Rámutatott, hogy a felperesi egészségromlás sem az alperesi magatartással áll oksági összefüggésben, hanem a felperes huzamosabb ideje tartó italozó életmódjával és vélhetően a bűncselekmény következményeinek felismerésével.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak keresetének megfelelő megváltoztatását és az alperes elégtételadásra, továbbá 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését kérte.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott az elégtételadásra irányuló kereseti kérelmével és tévesnek tartotta a nem vagyoni kárigényét elutasító döntést is. Ez utóbbi körben hivatkozott a BH 2004. 103. számú döntésre és előadta, hogy a becsületét és jóhírnevét sértő közlések miatt komoly hátrányok és megaláztatások érték, korábbi kapcsolatai megszűntek, valamint egészségi állapota is megromlott, ezért álláspontja szerint kárigénye megalapozott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesi fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Rámutatott, hogy a felperes által elkövetett bűncselekmény az élethez való jogot sértette, ezért a sérelmezett kijelentések a felperes jövőbeni megítélésén nem változtatnak és esetleges személyiségi jogsérelem esetén sem lehet alapos a nem vagyoni kárigény. Utalt arra, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során nem tudta bizonyítani az őt ért nem vagyoni hátrányokat, ugyanakkor életszerűtlennek is tartotta, hogy a felperes idegrendszeri problémáit és korábbi kapcsolatainak megszűnését a cikkben írtak okozták, így álláspontja szerint a kártérítés törvényi feltételei közül az okozati összefüggés is hiányzik. A perbeli esetben nem tartotta alkalmazhatónak a felperes által hivatkozott bírósági döntést sem, mivel megítélése szerint az alperesi cikk alapján nem volt beazonosítható a felperes személye.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között, az elégtételadás és a nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmek tekintetében bírálhatta felül.

Ebben a körben eljárva a másodfokú bíróság a felperes fellebbezését részben alaposnak találta a következők szerint.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés c.) pontja szerint, akit megsértenek személyhez fűződő jogában, követelheti, hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy a Ptk. 84. § (1) bekezdés a.)-d.) pontjaiban szabályozott személyiségvédelmi eszközök - így az elégtételadás is - objektív jellegűek, ezért a jogait érvényesítő fél kizárólag azt köteles bizonyítani, hogy az alperesi magatartás és a sérelme között objektíve felismerhető kapcsolat van. Az alkalmazásuk független a jogsértő vétkességétől, szándékától, magatartásának felróhatóságától, jó- vagy rosszhiszeműségétől, illetve esetleges tévedésétől és annak sincs jelentősége, hogy a jogaiban megsértett fél méltó-e a védelemre.

A felperes hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság érdemben is foglalkozott az elégtételadás iránti kereseti kérelemmel, ugyanakkor - a fentiekre figyelemmel - tévedett, amikor a felperes által elkövetett kirívóan súlyos bűncselekmény miatt az elégtétel adását szükségtelennek tartotta. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú ítéletet e körben megváltoztatta és a felperesi keresetnek megfelelően, a személyiségi jogsértés objektív jogkövetkezményeként a Ptk. 84. § (1) bekezdés c.) pontja alapján - figyelemmel arra is, hogy a jogsértés sajtó útján történt - kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogsértést megállapító rendelkezésének a „...” magazinban való közzétételével nyújtson a felperes részére elégtételt.

A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor teljes mértékben osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a nem vagyoni kártérítésre irányuló kereseti kérelem elutasítása tekintetében.

E körben a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében foglaltak alapján általánosságban az alábbiakra mutat rá:

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e.) pontja értelmében, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult

vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A töretlen bírósági gyakorlat értelmében a jogsértés megállapítása önmagában nem alapozza meg a nem vagyoni kártérítés iránti igényt, a nem vagyoni kártérítés jogintézménye ugyanis nem szakítható el a kártérítés általános szabályaitól. Ezért a károsult kizárólag akkor tarthat igényt nem vagyoni kártérítésre, ha bizonyítja, hogy a jogellenes és felróható magatartással okozati összefüggésben olyan - az objektív szankciókkal el nem hárítható - hátrány is érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt és szükséges nem vagyoni kártérítés megítélése.

A Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló adatok alapján nem látta az alperes által elkövetett személyiségi jogsértés és a felperes által hivatkozott nem vagyoni hátrányok közötti okozati összefüggés fennállását megállapíthatónak. A felperes ugyanis nem tudta bizonyítani, hogy az alperesi cikk becsületet és jóhírnevet sértő állításai miatt súlyosbodtak egészségügyi problémái és szűntek meg korábbi kapcsolatai. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes által előadott hátrányokat nem az alperesi cikk, hanem a felperes korábbi életmódja és cselekménye következményeinek felismerése okozhatta. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes az általa hivatkozott, esetleges jövőbeni hátrányos következményektől sem a cikkben írtak, hanem a büntetőjog és a társadalom által is legsúlyosabbnak tartott élet elleni bűncselekmény elkövetése miatt tarthat. A felperesi fellebbezésben hivatkozott bírósági döntéssel kapcsolatban rámutat a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felperes által elkövetett kirívóan súlyos bűncselekményre tekintettel a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján köztudomású tényként sem vehetők figyelembe az általa előadott nem vagyoni hátrányok, illetve, hogy azok az alperesi jogsértéssel okozati összefüggésben állnak.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes képviselőjét ellátó pártfogó ügyvéd munkadíját a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 5. § (2) bekezdése alapján állapította meg.

Az alperesnek a másodfokú eljárás során megtérítést igénylő költsége nem merült fel, így a Fővárosi Ítéltábla az arról történő rendelkezést mellőzte.

Az Itv. 62. § (1) bekezdés f.) pontja szerint le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről szóló rendelkezés az Itv. 38. § (1) bekezdésén, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén és 14. §-án alapul.

Budapest, 2008. július 3.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.

a tanács elnöke

. Győriné dr. Maurer Amália s. k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő